

Skupna izjava za javnost ob svetovnem dnevu boja proti raku

Ob svetovnem dnevu boja proti raku Ministrstvo za zdravje in Onkološki inštitut Ljubljana izpostavljata pomen celovitega obvladovanja raka v Sloveniji

Ljubljana, 3. februar 2022: Vsako leto 4. februarja pod okriljem Mednarodne zveze za obvladovanje raka (UICC) obeležujemo svetovni dan boja proti raku, mednarodni dan za ozaveščanje o raku ter za spodbujanje preprečevanja, odkrivanja in zdravljenja raka. Letos se pričena 3-letna kampanja pod geslom "Zmanjšajmo neenakosti pri obravnavi bolnikov z rakom". Ministrstvo za zdravje in Onkološki inštitut Ljubljana ob tej priložnosti izpostavljata, da je sistematično in dolgoročno zmanjševanje bremena raka mogoče le s celovitim obvladovanjem, ki ga v Sloveniji uresničujemo z državnim programom obvladovanja raka (DPOR). Danes mineva tudi leto dni, odkar je Evropska komisija predstavila evropski načrt za boj proti raku, ki načrtuje nov in celosten pristop Evropske unije (EU) k preprečevanju, zdravljenju in oskrbi raka, s čimer je rak postal ena od prioritet na področju zdravstva tudi v EU.

Decembra lani je [Vlada RS sprejela nov DPOR 2022–2026](#), katerega namen je vsem državljanom zagotavljati **enakost v dostopu do kakovostnih zdravstvenih storitev na področju raka** na vseh ravneh zdravstvenega sistema. Dokument zavezuje k okrepljeni primarni preventivi, k čim bolj enakim možnostim za zdrave izbire posameznika, s katerimi preprečujemo nastanek raka, k izvajanju dokazano učinkovitih presejalnih programov za raka, k čim zgodnejši diagnostiki raka ter dolgoročno čim boljšim izidom pri celoviti obravnavi raka, vključno s celostno rehabilitacijo in paliativno oskrbo.

Vsako leto po svetu za rakom na novo zbolijo 17 milijonov ljudi, 10 milijonov jih umre. [Po podatkih Registra raka v Sloveniji zbolijo vsako leto 15.000 ljudi; trenutno je rak v Sloveniji najpogostejši vzrok smrti pri moških in drugi najpogostejši pri ženskah](#). Med nami živi že več kot 110.000 oseb, ki so kdaj koli zbolele zaradi ene od rakavih bolezni. Več kot tretjino primerov raka je mogoče preprečiti. Drugo tretjino je mogoče pozdraviti, če bolezen odkrijemo zgodaj in pravilno zdravimo. **Z izvajanjem strategij za preprečevanje, zgodnje odkrivanje in zdravljenje raka lahko vsako leto rešimo veliko življenj**. Danes vemo o raku več kot kdaj koli prej. Vlaganja v raziskave in razvoj so rezultirala v izjemnih prebojih na področju diagnostike in zdravljenja, ki naj bo dostopno vsem.

Minister za zdravje Janez Poklukar, dr. med., je ob tem povedal: »Rak je epidemija sodobnega časa in veliko javnozdravstveno breme mnogih držav, tudi v Sloveniji. Epidemija covid-19 je kljub temu, da smo se trudili ohranjati storitve s področja onkologije čim bolj neokrnjene, zagotovo pustila svoje posledice; podatki Registra raka kažejo, da smo med epidemijo odkrivali manj novih primerov raka kot pred epidemijo, celoten vpliv pa bomo realno lahko ocenili šele v prihodnjih letih. Ravno takšne izredne situacije, kot je covid-19, nam pokažejo, da so strateške državne usmeritve zelo pomembne, saj kljub izrednim okoliščinam ohranjamo zastavljeno smer. Vesel sem, da smo uspeli v nenavadnem in napornem letu 2021 pripraviti strateški dokument za prihodnje petletno obdobje in pri tem povezati različne strokovnjake in predstavnike društev bolnikov na področju raka.

Program zavezuje k nadaljnji krepitvi primarne preventive. Nadaljevali bomo z izvajanjem odličnih presejalnih programov [ZORA](#), [DORA](#) in [Svit](#), ki so tudi v času covid-19 delovali varno in uspešno. Novi presejalni programi se bodo uvajali na podlagi znanstvenih dokazov o njihovi učinkovitosti in smotrnosti. Pomemben cilj v prihodnjem obdobju je izboljšanje kakovosti obravnave bolnikov z rakom. Spremljanje kakovosti obravnave bodo omogočali klinični registri najpogostejših rakov, ki so v vzpostavljanju. Rezultati spremljanja kakovosti bodo podlaga za pripravo predlogov sistemskih sprememb za zagotavljanje najvišje možne kakovostne ravni obravnave za vse bolnike pri nas. Z zagotavljanjem celostne rehabilitacije in paliativne oskrbe bomo izboljšali kakovost življenja bolnikov z rakom.

Dosedanji uspehi in aktivnosti s področja raka so Slovenijo postavili tudi na evropski zemljevid. Z zastavljenimi aktivnostmi DPOR 2022–2026 smo si zadali ambiciozne cilje. Nov državni program obvladovanja raka v celoti sledi usmeritvam evropskega načrta za boj proti raku, ki predstavlja enega od stebrov bodoče evropske zdravstvene unije. S tem želimo ohranjati in krepiti našo vlogo v mednarodni skupnosti.«

V novem strateškem dokumentu za celostno obvladovanje raka so enako kot doslej zastavljeni **trije ključni strateški cilji**: 1. upočasniti rast števila novih bolnikov z rakom v državi, 2. povečati preživetje slovenskih bolnikov z rakom in 3. izboljšati kakovost življenja bolnikov z rakom s krepitvijo celostne rehabilitacije in paliativne oskrbe.

Sonja Tomšič, dr. med., namestnica koordinatorja DPOR 2017–2021, Onkološki inštitut Ljubljana: »Tudi za prihodnje petletno obdobje smo skupaj s številnimi strokovnjaki iz različnih inštitucij zastavili konkretne in ambiciozne cilje, ki bodo vodili k zmanjšanju bremena raka v Sloveniji. Seveda smo pri oblikovanju ciljev in aktivnosti upoštevali usmeritve evropskega načrta za boj proti raku in aktualno dogajanje v mednarodni skupnosti. Zastavljene aktivnosti v državnem programu obvladovanja raka tako kot do sedaj pokrivajo številna področja od primarne in sekundarne preventive, diagnostike, zdravljenja, celostne rehabilitacije, paliativne oskrbe onkoloških bolnikov, raziskovanja, izobraževanja in spremljanja. Izpostavila pa bi tri področja, katerim nameravamo preko državnega programa posvetiti nekoliko več pozornosti in pri katerih je strateško delovanje in predvsem sodelovanje ključ za doseg zastavljenih ciljev, to so: nadaljevanje vzpostavljanja oz. krepitev mreže izvajalcev za področje onkologije v državi, spremljanje in zagotavljanje visoke kakovosti obravnave za vse bolnike in nadgradnja aktivnosti za boljšo kakovost življenja bolnikov z rakom.«

Nov DPOR **dodatno opredeljuje prenovljen in bolj operativen način vodenja programa**, ki bo omogočal bolj pregledno, kompetentno in strokovno usmerjanje enega najkompleksnejših področij našega zdravstvenega sistema. **Andreja Uštar, generalna direktorica Onkološkega inštituta Ljubljana:** »Državni program na področju raka imamo v Sloveniji od leta 2010 in dobri rezultati, ki jih beležimo, so zagotovo deloma tudi dosežek skupnih prizadevanj, ki smo si jih zadali v DPOR. Uspehe lahko pričakujemo le, če bomo vsi akterji hodili v isto smer, in ravno zato je pomembno, da imamo tak strateški dokument, ki preko upravljavskih struktur in delovnih skupin povezuje različne deležnike v državi, tako iz zdravstvenega in drugih delov javnega sektorja kot tudi nevladne organizacije. Obstoj strateškega dokumenta sam po sebi ne prinaša rezultatov, ti so odvisni od usklajene izvedbe aktivnosti. Glede na dosedanje izkušnje in tudi na osnovi primerov dobrih praks iz tujine v tem trenutku potekajo aktivnosti za prenos koordinacije in upravljanja DPOR z Ministrstva za zdravje na Onkološki inštitut Ljubljana, kjer naj bi se v kratkem pričela s tem profesionalno ukvarjati manjša ekipa zaposlenih. Upamo, da bomo čim prej uredili vse potrebne formalnosti in začeli naslavljalati izzive, ki jih imamo na področju onkologije, in se tako še bolj približali rezultatom najboljših držav.«